Raadsvoorstel

Gemeente Bergeijk

Raadsvergadering d.d.	:	28 januari 2020
Afdeling	:	Beleid en Ontwikkeling
Portefeuillehouder	:	Wethouder S.C.A. Luijten
Onderwerp	:	Startnotitie Transitievisie Warmte Bergeijk
Betreffend onderdeel programmabegroting	:	Taakveld 7 "Volksgezondheid en milieu"

Samenvatting
Om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan zijn wereldwijd afspraken gemaakt over het terugdringen van de CO_2-uitstoot. Alle Nederlandse gemeenten stellen daarom o.a. een Transitievisie Warmte op. Deze visie brengt in beeld wat per buurt, wijk of type woning de mogelijke alternatieven zijn voor verduurzaming en welke hiervan voor 2030 al aan de beurt zijn. Omdat dit een complex proces is starten we met een startnotitie waarin we afspraken maken over hoe we dit proces gaan aanpakken.

Inleiding
Om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan zijn wereldwijd afspraken gemaakt over het terugdringen van de CO_2-uitstoot. In Nederland zijn deze afspraken vertaald in het Klimaatakkoord. Een van de afspraken is dat iedere gemeente eind 2021 een Transitievisie Warmte heeft opgesteld en bestuurlijk vastgesteld.

In de Transitievisie Warmte wordt per buurt, wijk of type woning vastgelegd *wanneer* deze aardgasvrij (fasering) worden en *hoe* (technisch ontwerp). Het is een beleidsdocument dat in beeld brengt wat per buurt, wijk of type woning de mogelijke alternatieven zijn voor aardgas en welke hiervan voor 2030 al aan de beurt zijn om te verduurzamen. Er worden nog geen definitieve keuzes gemaakt voor bepaalde technieken. Dat gebeurt pas in de uitvoerende fase.

Het energiesysteem in Nederland is nu voornamelijk gebaseerd op fossiele brandstoffen. Dit ‘energiesysteem’ gaat over (de samenhang tussen) energie-opwek, -verbruik, -opslag en -transport. De energie- en warmtetransitie gaat over het aanpassen van dit systeem naar een duurzame variant. Daarvoor zullen alle aspecten moeten verduurzamen. En alle systeemonderdelen hangen nauw samen. (Duurzame) warmte is een onderdeel van het gehele energiesysteem.

Het opstellen van een Transitievisie Warmte is een complex proces. In de Startnotitie (zie bijlage) wordt dit proces omschreven en vastgelegd. De startnotitie wordt ter vaststelling aangeboden aan uw raad.

Het opstellen van de Transitievisie Warmte is een van de projecten uit het programmaplan BErgeijkENERGY.

Advies

1. De Startnotitie Transitievisie Warmte Bergeijk vast te stellen.

Beoogd effect

De Transitievisie Warmte geeft inzicht voor de lange termijn en de mogelijkheden om Bergeijk van duurzame warmte te voorzien.

Het Rijk stelt in het Klimaatakkoord dat steeds sneller en meer bestaande woningen verduurzaamd moeten worden; 50.000 bestaande woningen per jaar in 2021 en 200.000 woningen per jaar vóór 2030. Het Rijk heeft daarbij geen verdeling gegeven over de verschillende gemeenten in Nederland. Om toch een beeld te geven wat dit voor Bergeijk zou betekenen: gemiddeld 50 bestaande woningen per jaar verduurzamen in 2021 en voor 2030 200 per jaar. Bergeijk kan dan 4 kton minder CO_2 uitstoten in 2030. In de Transitievisie Warmte wordt ingegaan op het tempo dat realistisch en haalbaar is voor de gemeente Bergeijk.

Argumenten

1.1 Het opstellen van de Transitievisie Warmte is een verplichting voor Nederlandse gemeenten.
Deze verplichting is vastgelegd in het Klimaatakkoord en iedere gemeente dient de Transitievisie Warmte aan te leveren bij het Rijk. Het Rijk heeft duidelijk aangegeven hoe deze visies opgesteld moeten worden en welke rekenmodellen en standaard waarden daarvoor gebruikt dienen te worden. Zo wordt in iedere visie 'de zelfde taal gesproken' en is het mogelijk voor het Rijk om alle visies te analyseren en vergelijken.

1.2 Met de Startnotitie wordt het proces vastgelegd om te komen tot een Transitievisie Warmte.
Zo leggen we voor zowel de interne organisatie als externen duidelijk vast op welke manier we toewerken naar een Transitievisie Warmte.

1.4 Er is een verschil tussen aardgasloos en CO_2 besparen. Het spanningsveld tussen aardgasloos en optimaal CO_2 reduceren wordt meegenomen in het proces om te komen tot een Transitievisie Warmte.

Bijvoorbeeld: woning A wordt van het aardgas afgehaald en volledig elektrisch verwarmd maar niet of matig geïsoleerd. Woning A is weliswaar aardgasloos maar niet duurzaam. En neemt de bewoner grijze stroom af? Dan is sprake van een hoge CO_2 uitstoot. Woning B wordt zeer goed geïsoleerd en voor verwarming wordt een hybride CV-ketel gebruikt. Deze CV-Ketel gebruikt alleen op zeer koude dagen aardgas en voor de rest elektriciteit. De bewoner heeft zonnepanelen en/of neemt groene stroom af. Deze woning is een stuk duurzamer en heeft een aanzienlijk lagere CO_2 uitstoot.

Een ander voorbeeld: met bedrag x, kan één woning van het aardgas afgekoppeld worden (goede isolatie, zonnepanelen en een warmtepomp). Voor het zelfde bedrag kunnen meerdere woningen goed geïsoleerd worden waarmee in totaal meer CO_2 uitstoot wordt voorkomen.

De doelstellingen aardgasloos en 49% CO_2 reduceren in 2030 kunnen dus conflicteren maar zijn beide opgenomen in het klimaatakkoord. Tijdens de analyse wordt gekeken naar de mogelijke oplossingen voor duurzame warmte en de effecten op de CO_2-uitstoot. Dit betekent dat er mogelijk voor Bergeijk alternatieven zijn, zoals het isoleren van woningen (zonder deze (nu) van het aardgas af te halen) waarmee meer CO_2 bespaard wordt dan wanneer de zelfde inspanning wordt geleverd voor het aardgasloos maken van woningen. De uitkomsten van de analyse vormt de basis voor het opstellen van een visie voor Bergeijk.

1.4 De Warmtetransitie is een belangrijk onderdeel om de Bergeijkse doelstelling 'Energieneutraal' te behalen.
Meer dan de helft van het energieverbruik van de gemeente Bergeijk wordt gebruikt om woningen en gebouwen te verwarmen. Door deze verwarmingstechnieken te verduurzamen wordt een groot gedeelte van de doelstelling 'Energieneutraal' behaald.

1.5 Het opstellen van de Transitievisie Warmte is onderdeel van het programmaplan BErgeijkENERGY. BErgeijkENERGY kijkt naar het gehele energiesysteem van Bergeijk: van opwek tot besparing en van woningen tot mobiliteit.

Kanttekeningen

1.1 Om te komen tot een Transitievisie Warmte wordt een minimaal participatietraject ingezet.
De warmtetransitie is een traject van lange adem. De participatie en het betrekken van stakeholders is een groeimodel: hoe meer we weten en hoe concreter onze plannen zijn des te uitgebreider we participatie toepassen. Dat betekent dat we voor het opstellen van de Transitievisie Warmte zelf alleen de noodzakelijke stakeholders consulteren, zoals woningcorporaties en netbeheerders. Inwoners worden geïnformeerd over het proces en de voortgang van de visievorming.
In de Wijk Uitvoeringsplannen krijgt burgerparticipatie een grotere en belangrijkere rol. In de Transitievisie Warmte leggen we vast in welke vorm en mate participatie gaat plaatsvinden tijdens de uitvoering.

1.2 Het is mogelijk dat Bergeijk uitkomt op een woninggerichte aanpak i.p.v. een wijkgerichte aanpak.
Het 'Wijk Uitvoeringsplan' is een term zoals gebruikt door het Rijk. Tijdens de analyse wordt onderzocht of met een wijkgerichte aanpak de meeste CO_2 reductie behaald kan worden, of dat een aanpak gericht op bijvoorbeeld het isoleren van (bepaalde type) woningen meer potentie geeft. Ook een combinatie van beide is mogelijk.

1.3 In de startnotitie worden geen keuzes gemaakt of voorkeuren benoemd voor bepaalde alternatieve duurzame warmteoplossingen of strategieën. Keuzes om te komen tot een visie worden het komende jaar gemaakt. Keuzes voor definitieve oplossingen per wijk of woning worden pas in de uitvoering gemaakt.

Financiën
De kosten voor het opstellen van de Transitievisie Warmte worden gedekt uit de bestemmingsreserve duurzaamheid en klimaat zoals vastgesteld door de raad in BErgeijkENERGY.

Het voorstel leidt niet tot een begrotingswijziging.

Pas in de uitvoering van de Transitievisie Warmte zal duidelijk worden wat de exacte kosten en terugverdientijden zullen zijn voor het verduurzamen van wijken of woningen. Dit is nu nog niet aan de orde.

Maatschappelijk verantwoord inkopen
Er is geen sprake van een inkoop/aanbesteding naar aanleiding van dit voorstel.

Communicatie
Via expertsessies consulteren we de noodzakelijke stakeholders, zoals woningcorporaties en netbeheerders. Inwoners worden geïnformeerd over het proces en de voortgang van de visievorming. Dit doen we door een pagina op de gemeentelijke website in te richten met informatie, de presentaties (opgenomen met spraak), de startnotitie en later de Transitievisie Warmte zelf. Na het vaststellen van de startnotitie wordt ook een bericht geplaats in de Eyckelbergh.

Uitvoering
De startnotitie bevat een uitgebreide omschrijving van de te doorlopen stappen. In het kort:
- Q1 2021: Warmte- en besparingsanalyse
- Q2 2021: Prioritering
- Q3-Q4 2021: Planning
- Q4 2021: Afspraken
- Q4-Q1 2022: Afronding en bestuurlijke besluitvorming

Bijlagen
- Startnotitie Transitievisie Warmte Bergeijk
- Concept raadsbesluit Startnotitie Transitievisie Warmte Bergeijk

Raadsvoorstel

Gemeente Bergeijk

Advies Raadscommissie
De commissie GZ heeft in haar vergadering d.d. 12 januari 2021 geadviseerd om het stuk door te geleiden naar de raadsvergadering van 28 januari 2020 als bespreekstuk.

Burgemeester en wethouders van Bergeijk,

H.A.J. Loos
Secretaris

A. Callewaert – de Groot
Burgemeester